Εικαστικά

Η ακινησία, ο εαυτός και η παραμόρφωση μέσα στον χρυσό κόσμο της Μαρίας Χασάπη

Τα έργα της Μαρίας Χασάπη ενθαρρύνουν τη συλλογική επανεξέταση της εικόνας του εαυτού μας σε μια κατακερματισμένη, ψηφιακή εποχή.

Αργυρώ Μποζώνη
14.12.2024 | 08:41

Maria Hassabi Mirrors, 2024 Acrylic gold mirrors with 9 photographs mounted on aluminum panel, wood, ed of 3 400 x 600 x 5 cm. Credits: © the artist, Courtesy The Breeder, Athens. Φωτ.: Athanasios Gatos

Στα τέλη του 2021 η **Μαρία Χασάπη** παρουσίασε στην γκαλερί **The Breeder** την πρώτη ατομική της έκθεση με τίτλο **«Golden»**, στην οποία παρουσίαζε την ενασχόλησή της με τον χρυσό και τους διαφορετικούς τρόπους αποτύπωσής του στα υλικά. Η έκθεση αποτελούσε συνέχεια αυτής στο **Secession** της Βιέννης την άνοιξη του 2021, όπου παρουσίασε το live installation με τίτλο **«HERE»**. Όπως και στο παρελθόν, η καλλιτέχνιδα χρησιμοποιούσε υλικό που προέρχεται από την καταγραφή των performances της ως σημείο εκκίνησης, εφαρμόζοντάς το στη συνέχεια σε άλλα μέσα, προκειμένου να υπερβεί τους περιορισμούς που προκύπτουν από το liveness και το realness της performance.

Πρόκειται για μια αντίθεση που εδράζεται στην καλλιτεχνική της πρακτική, ένα παράδοξο που δημιουργείται μεταξύ του χρυσού, ενός υλικού που αψηφά τον χρόνο, και του χορευτή, του οποίου η πράξη μοιάζει να εξαϋλώνεται την ίδια την στιγμή που πραγματοποιείται.

Στο εξώφυλλο του χάρτη της φετινής έκθεσης **Art Basel** εμφανιζόταν μια φωτογραφία από την ενότητα έργων της **«Mirrors»**, η οποία απεικονίζει μια φιγούρα που φαίνεται να είναι παγιδευμένη σε ελεύθερη πτώση, με τα άκρα της να θολώνουν στις γωνίες του κάδρου.

Όταν η Μαρία Χασάπη άρχισε να δημιουργεί τα έργα της, μέσα από πειραματισμούς με τη βραδύτητα και την ακινησία ήθελε να δημιουργήσει εικόνες για ζωντανές παραστάσεις που θα μπορούσαν να υποστηριχθούν αποκλειστικά από τη σωματική υπόσταση, αποφεύγοντας τη χρήση θεατρικών τρικ – αλλαγές στο φως, τα κοστούμια, τη μουσική.

Ως συνέχεια της έρευνας της Κύπριας καλλιτέχνιδας και χορογράφου, οι εικόνες του έργου «Mirrors», που εστιάζουν στο ανθρώπινο σώμα ως γλυπτική μορφή, λουσμένο με θερμό χρυσαφένιο χρώμα, διερευνούν τη σχέση μεταξύ της πραγματικότητας και της αντίληψης μιας εικόνας. Παρουσιάζονται στη δεύτερη ατομική της έκθεση στην γκαλερί **The Breeder**, που θα διαρκέσει έως τις 17 Ιανουαρίου 2025.

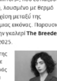

Η Μαρία Χασάπη

Για αυτή την έκθεση ο ισόγειος χώρος της γκαλερί μεταμορφώθηκε, χωρίστηκε με έναν τοίχο σε δυο περιοχές. Μόλις περνάς την πόρτα, η εντύπωση του έργου είναι άμεση: ο χρυσός καθρέφτης-τοίχος που ορθώνεται φιλοξενεί φωτογραφίες με σώματα που διαθλώνται, αιωρούνται και παραμορφώνονται. Σε έναν κόσμο κορεσμένο από εικόνες που κατακλύζουν τα social media, η πραγματικότητα και η κατασκευασμένη εικόνα συναντιούνται ή συγκρούονται με μια απροσδόκητη ρευστότητα και καθηλωτικά αποτελέσματα. Το ίδιο το πρόσωπο και το σώμα ενός επισκέπτη διαθλάται στο περιθώριο του έργου ή πάνω σε αυτό και αυτή η συνθήκη της παραμόρφωσης συνδέεται εννοιολογικά τόσο με τα πολλά πρόσωπα που συναντάμε στα έργα όσο και με εκείνα που προβάλλουμε εμείς οι ίδιοι.

Όποιος παρατηρήσει τα σώματα των περφόρμερ δεν μπορεί παρά να σημειώσει και τις μεταβάσεις τους, από την ανησυχητική αίσθηση της ακινησίας στην αδιόρατη κίνηση, στη μετατόπιση του βάρους τους, στην αλλαγή της εικόνας. Η πρόκληση είναι ορατή: πόσο ακίνητος μπορεί να είναι κάποιος σε έναν διαρκώς κινούμενο κόσμο; Ποια στιγμή του μπορεί να συλλάβει κανείς, που να τον χαρακτηρίζει ή να τον εκπροσωπεί;

«Πάντα με έλκυαν οι εικόνες και ο χώρος που δίνουν στον θεατή για να προβάλλει, να αισθάνεται και να είναι, και ήθελα να φέρω αυτή την ποιότητα στη δουλειά μου», λέει η Μαρία Χασάπη στη LiFO. «Το κοινό είναι διαφορετικό κάθε φορά, κάθε θεατής ή επισκέπτης έρχεται με τη δική του ιστορία και τις δικές του γνώσεις για να αντιμετωπίσει αυτό που θα δει. Γενικά στη δουλειά μου υπάρχει το στοιχείο της έκπληξης και μέσα σε αυτή την έκπληξη ανοίγουμε την πόρτα της αποσταθεροποίησης, κάτι που επιδιώκω να φέρω τόσο στη δουλειά μου όσο και στον θεατή. Πίσω από τον τρόπο που εργάζομαι και προσεγγίζω τα έργα μου υπάρχει μια ιστορία, αλλά η κυρίαρχη είναι πάντα το σώμα στον χώρο και τον χρόνο και φυσικά είναι και η ιστορία που πλάθει κάθε θεατής. Είναι ένας διάλογος ενεργός και ο καθένας τον αντιλαμβάνεται με τον δικό του δημιουργικό τρόπο».

ΔΕΙΤΕ ΑΚΟΜΑ

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ
Μέσα στον ολόχρυσο, ακίνητο και ρευστό κόσμο της Μαρίας Χασάπη
05.03.22

Ως συνέχεια της καθηλωτικής παραστατικής εγκατάστασής της «I'll Be Your Mirror», που παρουσιάστηκε αρχικά στο Tai Kwun Contemporary στο Χονγκ Κονγκ το 2023, και εδώ πρωταγωνιστεί η αίσθηση των θολών ορίων ακινησίας-κίνησης και χωροχρόνου. Από τα χρυσά στις εικόνες της Σιέννα μέχρι τα χρυσά του Κλιμτ, το ίδιο το χρώμα που λούζει τον χώρο περιβάλλει με σαγήνη και υποβάλλει τον θεατή σε μια κατάσταση σχεδόν λατρευτική. Η φιγούρα-φάντασμα χάνεται σε μια διαρκή αντανάκλαση που το γυμνό μάτι μπορεί να αντιληφθεί μόνο ένα μέρος της ή να φανταστεί μια επόμενη κίνηση. Το σώμα υπάρχει σαν απουσία και παρουσία, σαν σημείο διαφυγής από το ολόχρυσο φόντο του, κατακερματισμένο, παραμορφωμένο, ακόμη και θολό, ακίνητο και κινούμενο. Όπως και να αντιμετωπίσουμε τη φιγούρα, δεν μπορεί παρά να αισθανθούμε την παρουσία του ανθρώπινου όντος στον χώρο μέσα σε ένα εφήμερο σύμπαν, στο οποίο συγκρούεται η τραχύτητα της εικόνας με τη λεπτότητα της κίνησης.

Όταν η Μαρία Χασάπη άρχισε να δημιουργεί τα έργα της, μέσα από πειραματισμούς με τη βραδύτητα και την ακινησία ήθελε να δημιουργήσει εικόνες για ζωντανές παραστάσεις που θα μπορούσαν να υποστηριχθούν αποκλειστικά από τη σωματική υπόσταση, αποφεύγοντας τη χρήση θεατρικών τρικ – αλλαγές στο φως, τα κοστούμια, τη μουσική. Την ενδιέφερε να δει αν η σωματικότητα, στον χρόνο και στον χώρο, θα μπορούσε από μόνη της να δημιουργήσει εικόνες.

Η έκθεση ολοκληρώνεται με μια νέα σειρά ζωγραφικών έργων που παρουσιάζουν επιμήκεις φιγούρες από φύλλα χρυσού σε λευκό φόντο. Αν και εφαρμόστηκε παρόμοια διαδικασία με τα φωτογραφικά έργα για τη δημιουργία των πινάκων, η υλικότητά τους θυμίζει εξωτερικά δέρμα, τα παραμορφωμένα στρώμα ενός σώματος σε πόζα. Εδώ η ακινησία είναι έντονη. Οι φιγούρες είναι περιγραφικές, και όμως η έλλειψη αναπνοής τους είναι αισθητή.
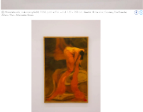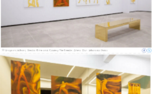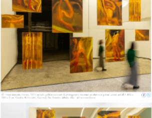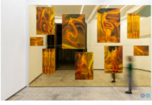
«Η ακινησία», λέει, «έχει πολλές έννοιες για μένα. Αρχικά άρχισα να δουλεύω με την ακινησία επιθυμώντας να σταματήσω τον χρόνο και να δω τα πράγματα πίσω από αυτή. Όταν ξεκίνησα, όλα έμοιαζαν να μην έχουν ζωή μέσα τους, ήταν εικόνες· όλα έμοιαζαν με παύση ή με tableau vivant. Αναστοχάστηκα πάνω στο πώς θα αποκτούσαν ζωή. Έδωσα προσοχή στο πώς από το ένα μέρος πηγαίνει στο άλλο αυτή η πράξη. Όσο πιο πολύ δούλευα με την ακινησία, συνειδητοποίησα ότι δεν υπάρχει, γιατί υπάρχει η αναπνοή. Η αναπνοή είναι ο πρώτος και ο τελευταίος χορός. Μέσα στην ακινησία βρήκα τη μαγεία του πράγματος, μια κίνηση που είναι φυσική και χημική αντίδραση, κάτι που απλώς συμβαίνει και το κοινό μπορεί να το παρατηρήσει, το τρέμουλο των μυών, τα δάκρυα στα μάτια, που δημιουργούν κάτι πιο ανθρώπινο».